

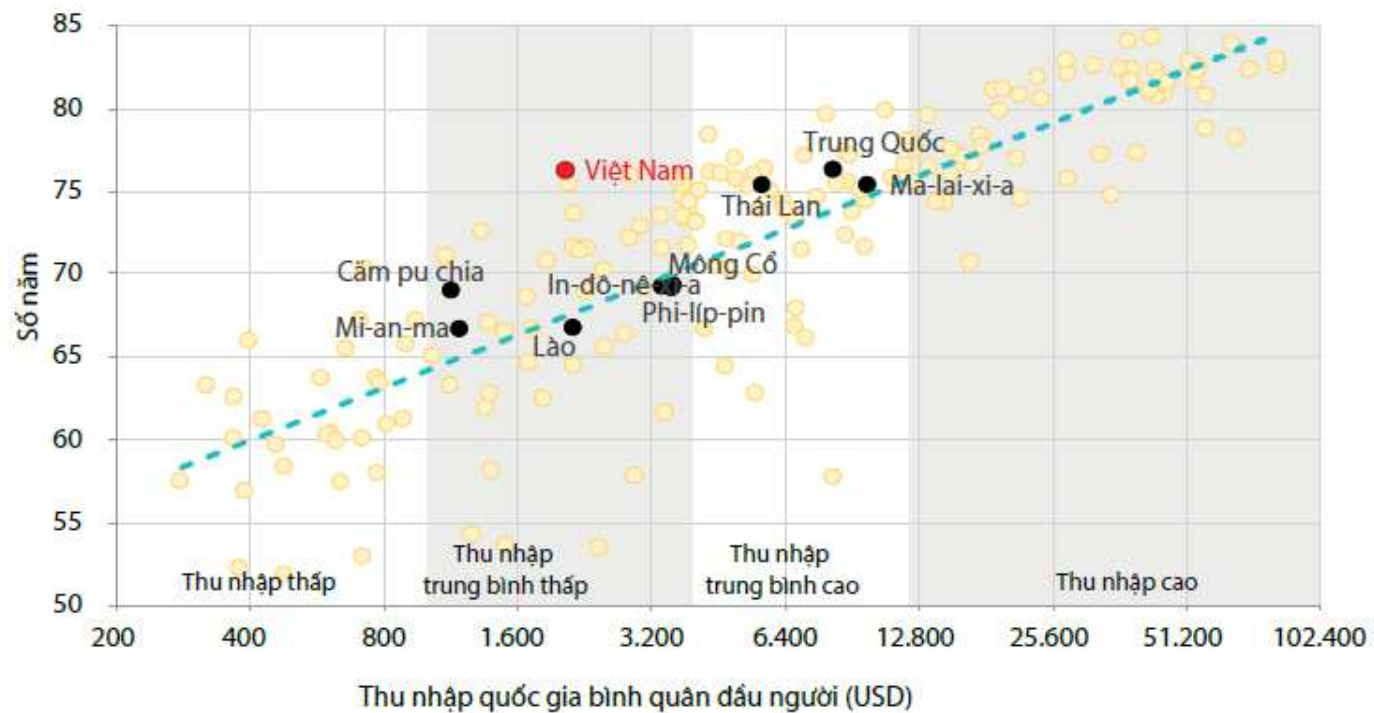

CƠ CHẾ TÀI CHÍNH TRONG TƯƠNG LAI CỦA NGÀNH
Y TẾ VIỆT NAM:
ĐẢM BẢO TÍNH ĐẦY ĐỦ, HIỆU SUẤT VÀ BỀN VỮNG

Tháng 8/2019

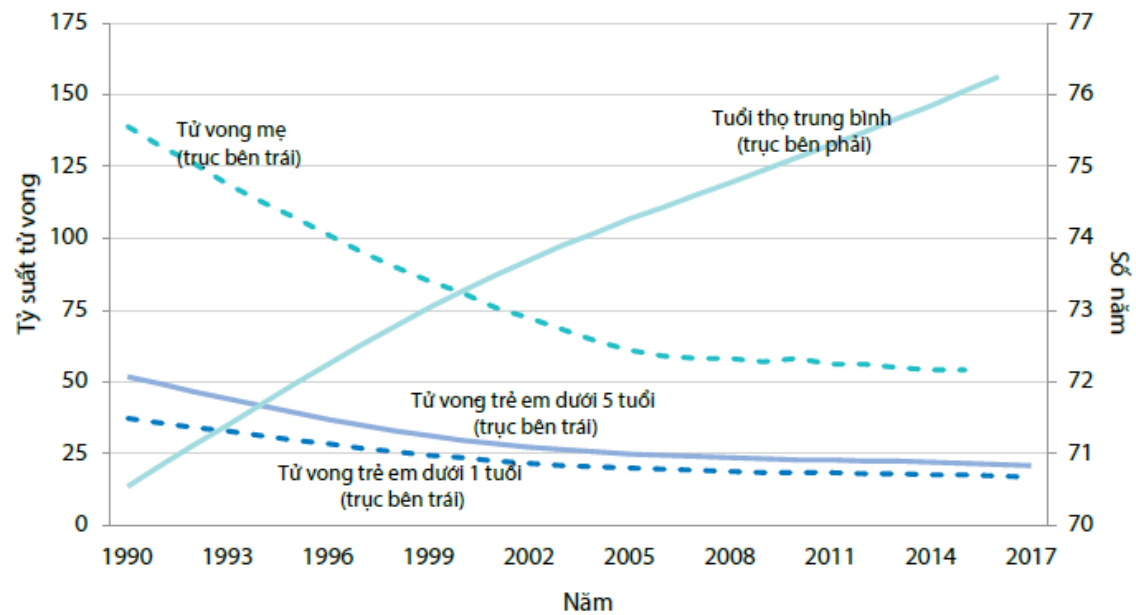
Việt Nam đã đạt được tiến bộ đáng kể trong việc cải thiện các kết quả y tế và phúc lợi chung cho người dân trong vài thập kỷ qua.

Tuổi thọ người dân tăng ổn định

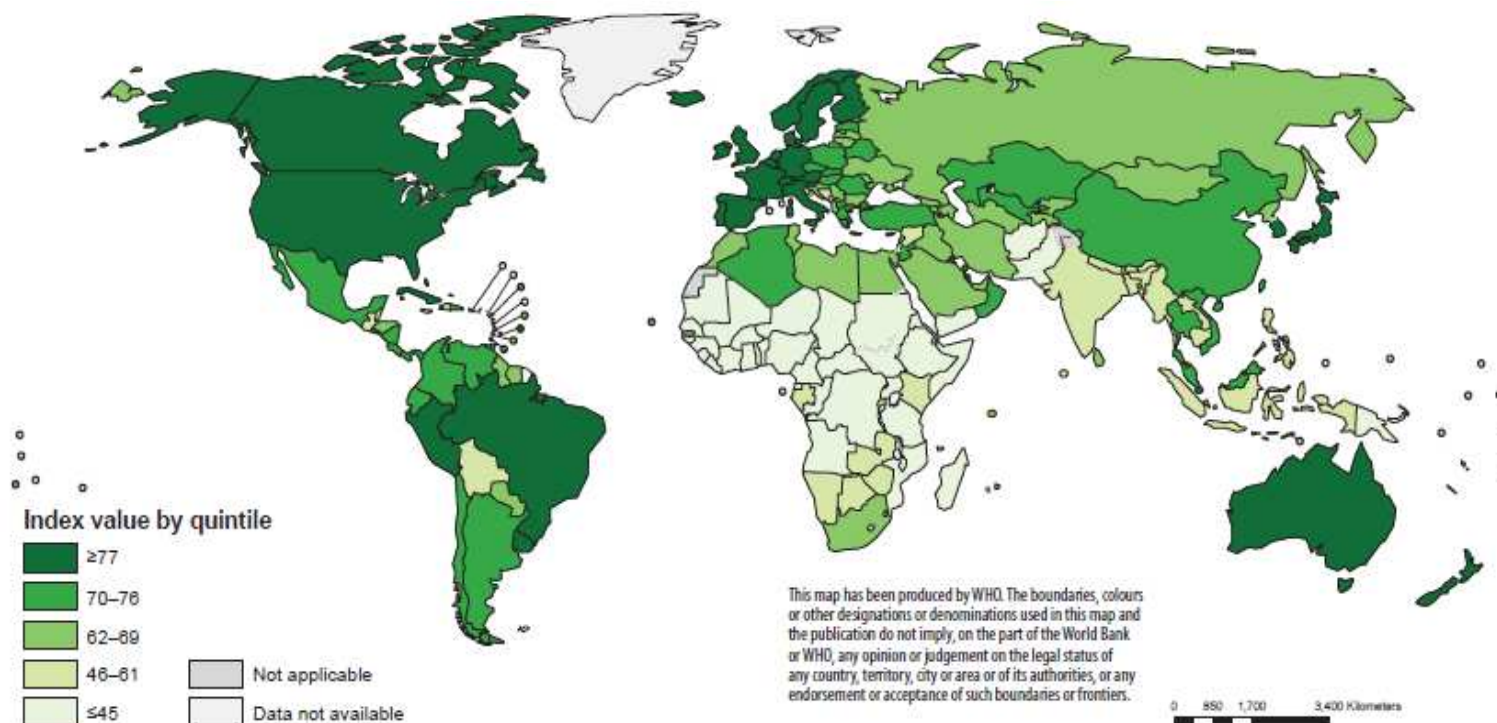
Việt Nam đã đạt được tiến bộ đáng kể trong việc cải thiện các kết quả y tế và phúc lợi chung cho người dân trong vài thập kỷ qua.

Tỷ lệ tử vong đã giảm với tốc độ ấn tượng

Tiếp cận dịch vụ y tế cũng được mở rộng nhanh chóng và độ bao phủ của dịch vụ thiết yếu cao. Việt Nam đạt kết quả tốt trong chỉ số Bao phủ Chăm sóc sức khỏe toàn dân (UCH).

Những thành tựu của Việt nam về chỉ số Bao phủ Chăm sóc sức khỏe toàn dân, so với các quốc gia khác

Tuy nhiên, vẫn còn những thách thức chính đối với ngành y tế Việt Nam

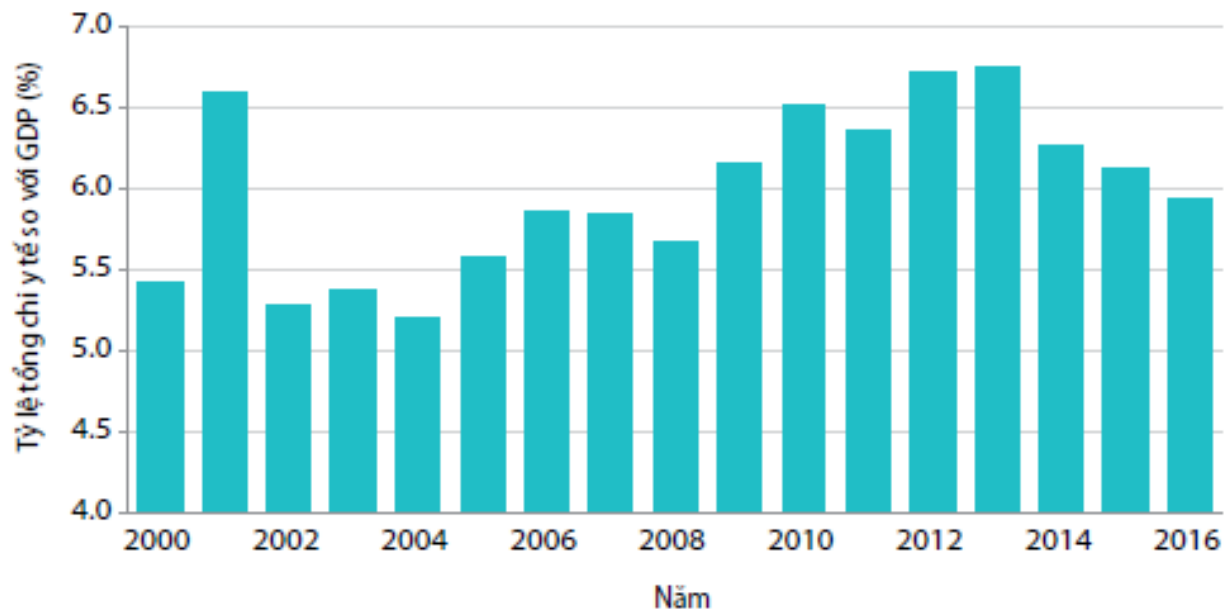
Dịch tễ học và nhân khẩu học:

- Sự chênh lệch đáng kể về kết quả y tế và phạm vi bao phủ của các dịch vụ thiết yếu giữa các nhóm kinh tế xã hội và khu vực địa lý
- Già hóa nhanh
- Gánh nặng bệnh tật chủ yếu là bệnh không lây nhiễm

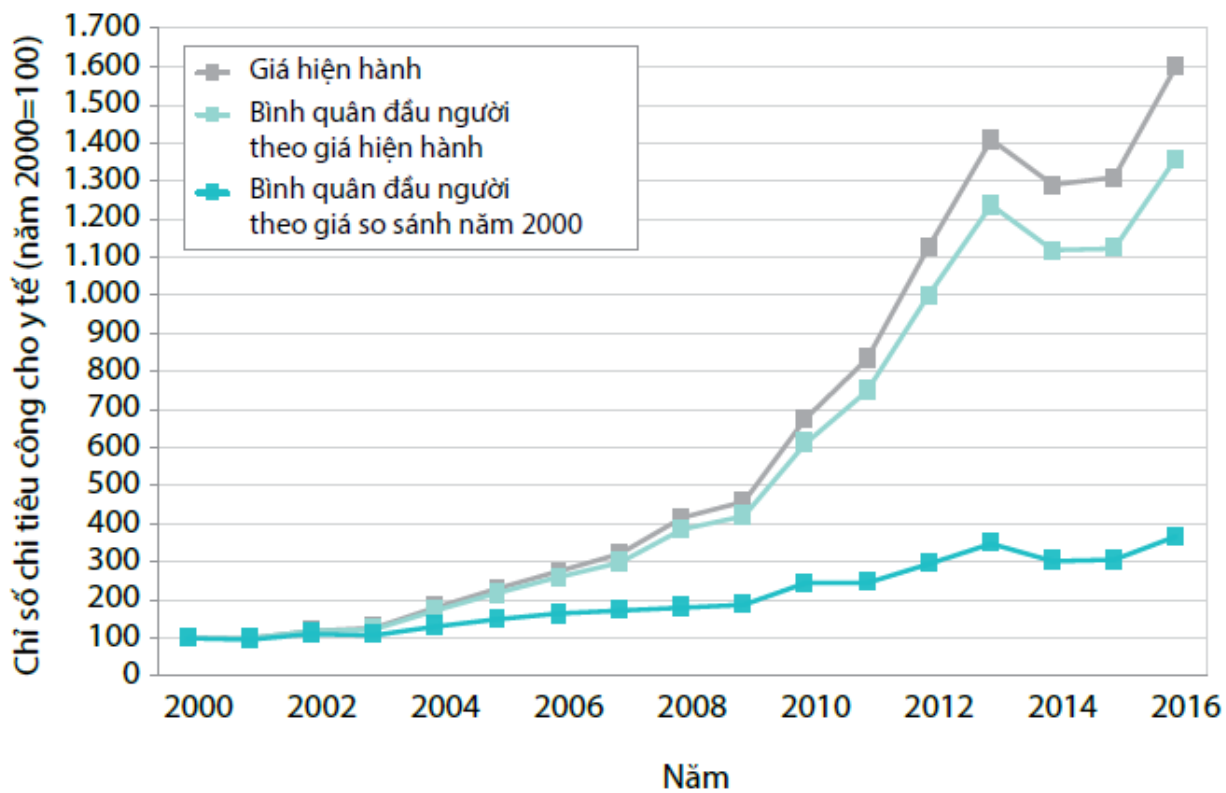
Hệ thống y tế:

- Nỗ lực không ngừng để tăng cường hệ thống y tế cơ sở
- Quá phụ thuộc vào chăm sóc tại bệnh viện
- Cải cách đáng kể trong tài chính y tế

Tổng chi tiêu cho y tế ở Việt Nam đã tăng đáng kể, đặc biệt là trong thập kỷ vừa qua.

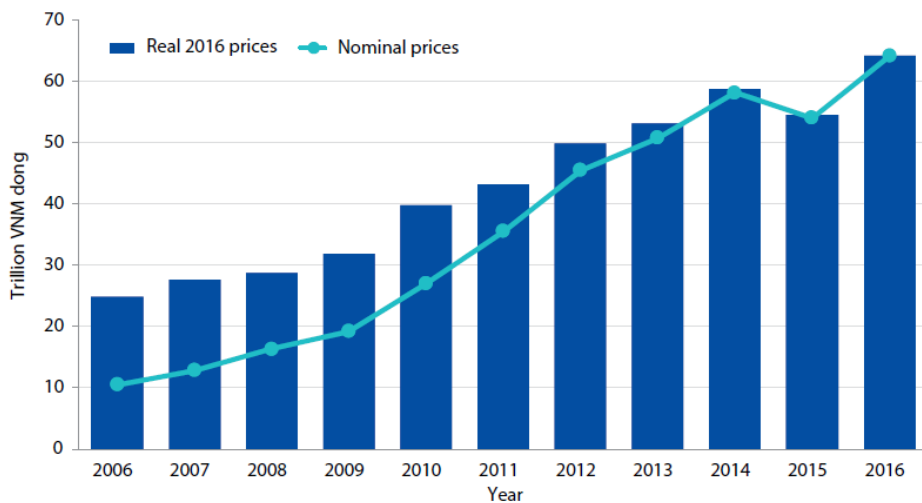

Chi tiêu công cho y tế cũng tăng đáng kể trong cùng thời gian.

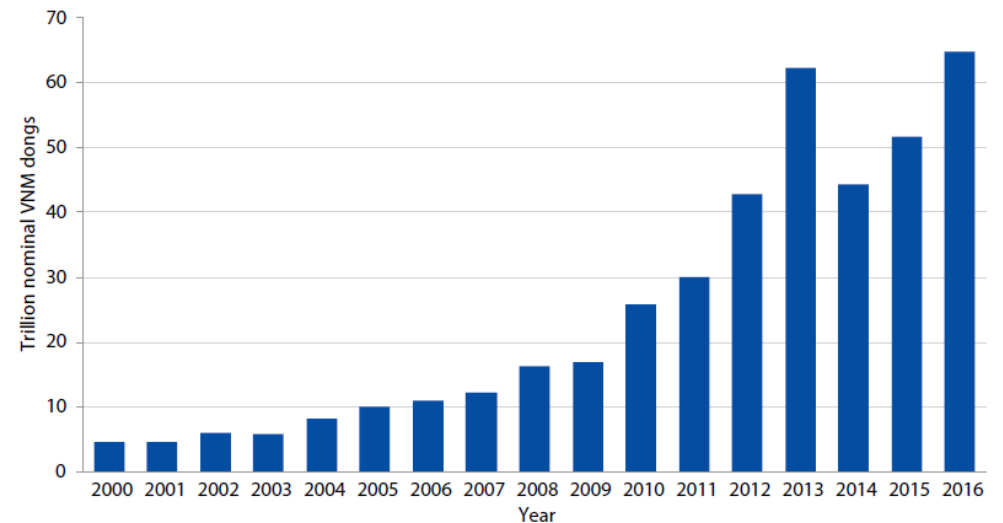

Sự gia tăng chi tiêu công cho y tế đến từ hai nguồn chính: chi tiêu ngân sách nhà nước cho y tế, và từ chi tiêu bảo hiểm y tế xã hội.

Chi ngân sách nhà nước cho y tế, 2006-2016

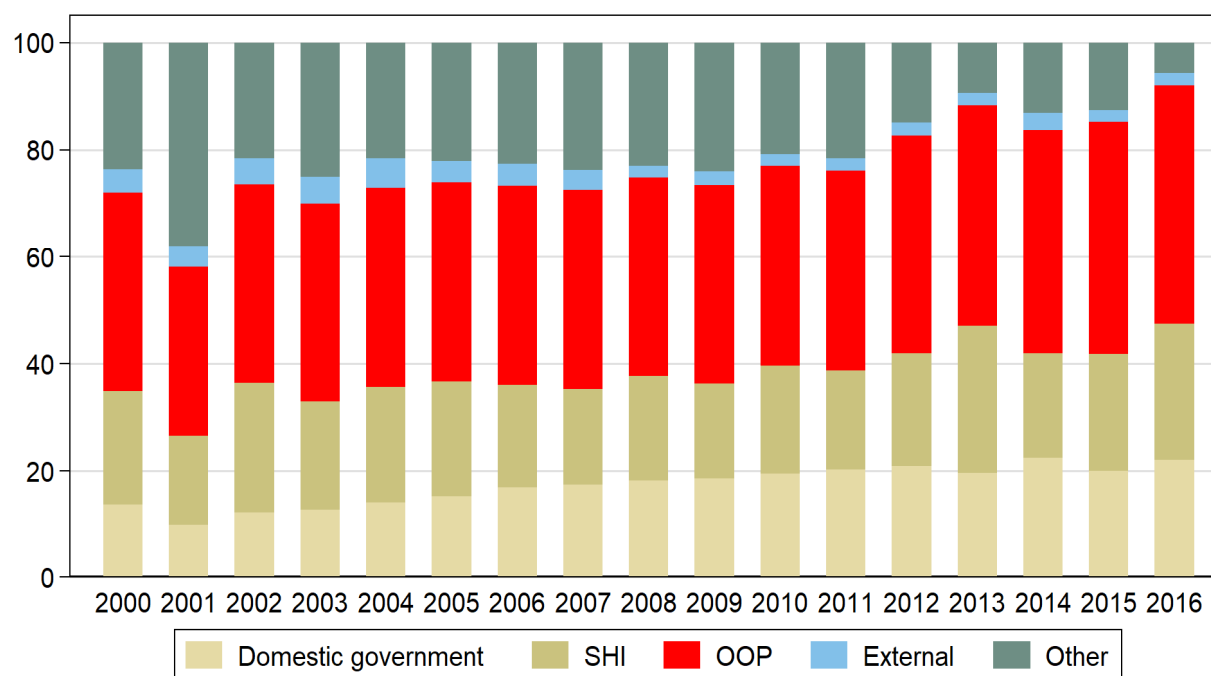

Chi từ bảo hiểm y tế 2000-2016

Tuy nhiên, chi tiêu cho y tế từ tiền túi của người dân vẫn còn rất lớn

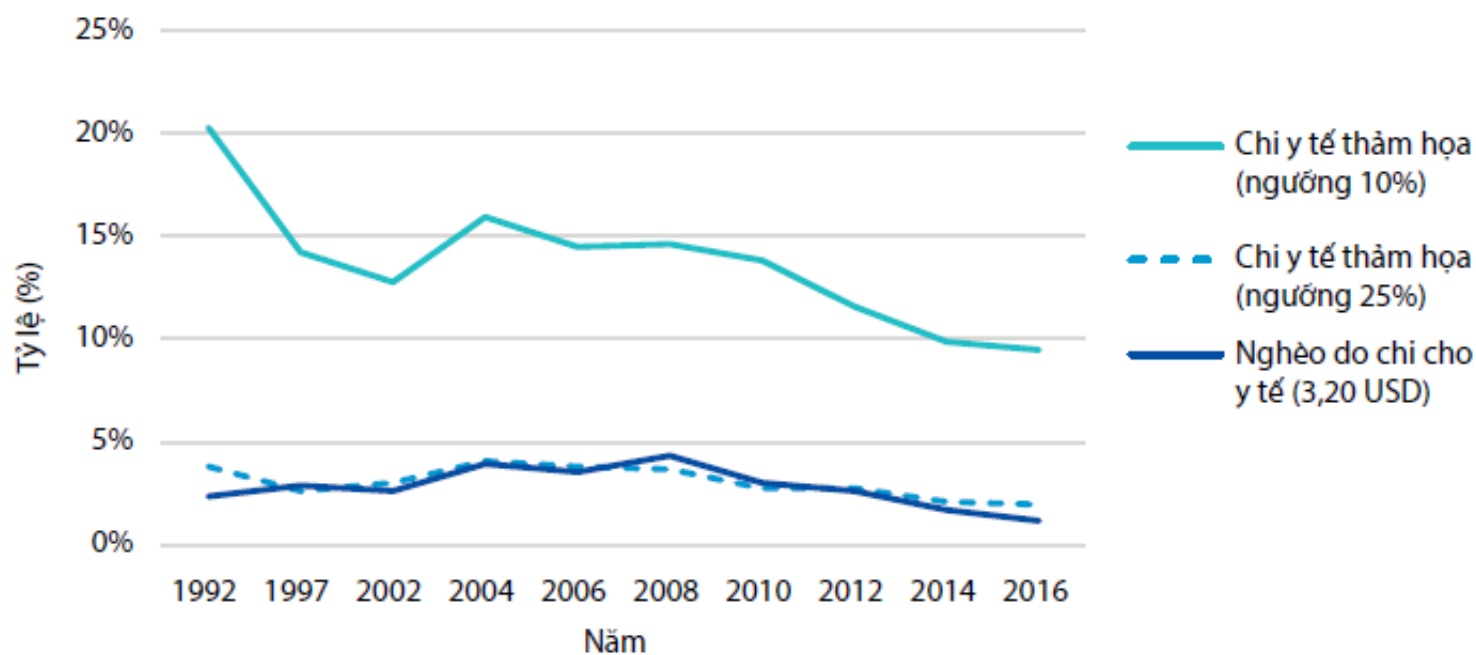
Chi từ tiền túi tiếp tục chiếm một phần lớn trong tổng chi cho y tế (hiện nay xấp xỉ 43%).

Source: WHO Global Health Expenditure Database.

Tin tốt là chi tiêu từ tiền túi dành cho y tế không gây ảnh hưởng đáng kể đến các hộ gia đình

Chi tiêu ở mức gây thảm họa, gây nghèo, 1992-2016

Nguồn: VHLSS 1992-2016 và tính toán của tác giả

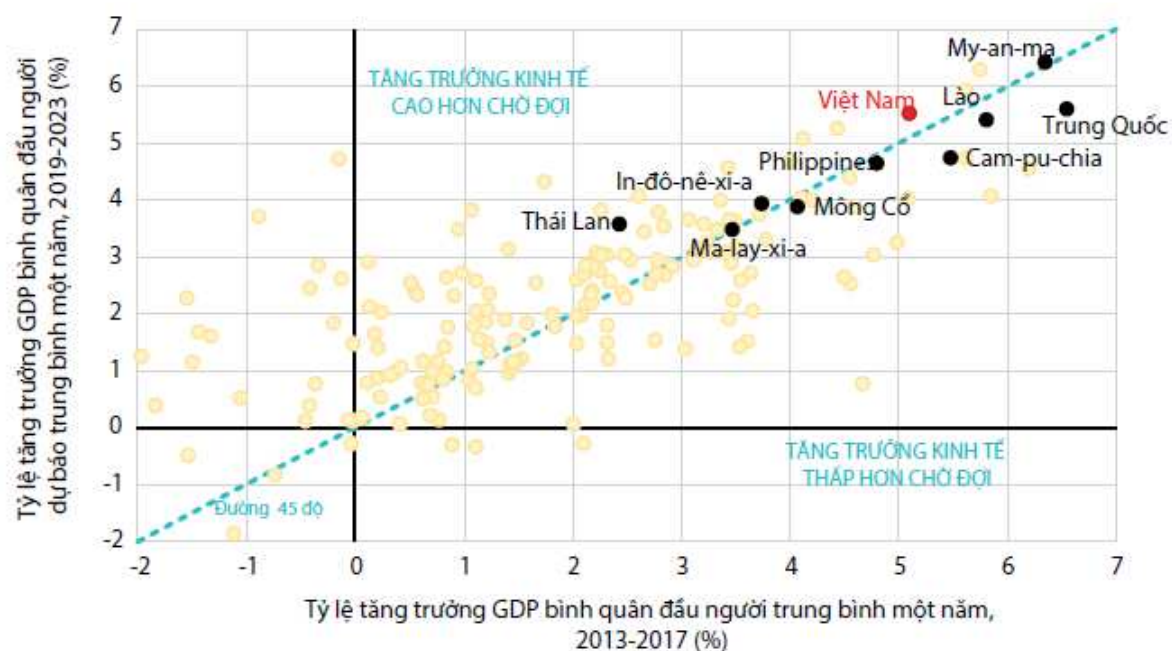
Trong môi trường đang thay đổi
với các nhu cầu mới và ngày càng cao đối với ngành y tế:

Bằng cách nào Việt Nam có thể duy trì mức chi tiêu công cho y tế một cách đầy đủ để vừa duy trì và phát huy hơn nữa những thành quả chăm sóc y tế tích cực đã đạt được vừa có thể giải quyết các vấn đề sức khỏe mới phát sinh?

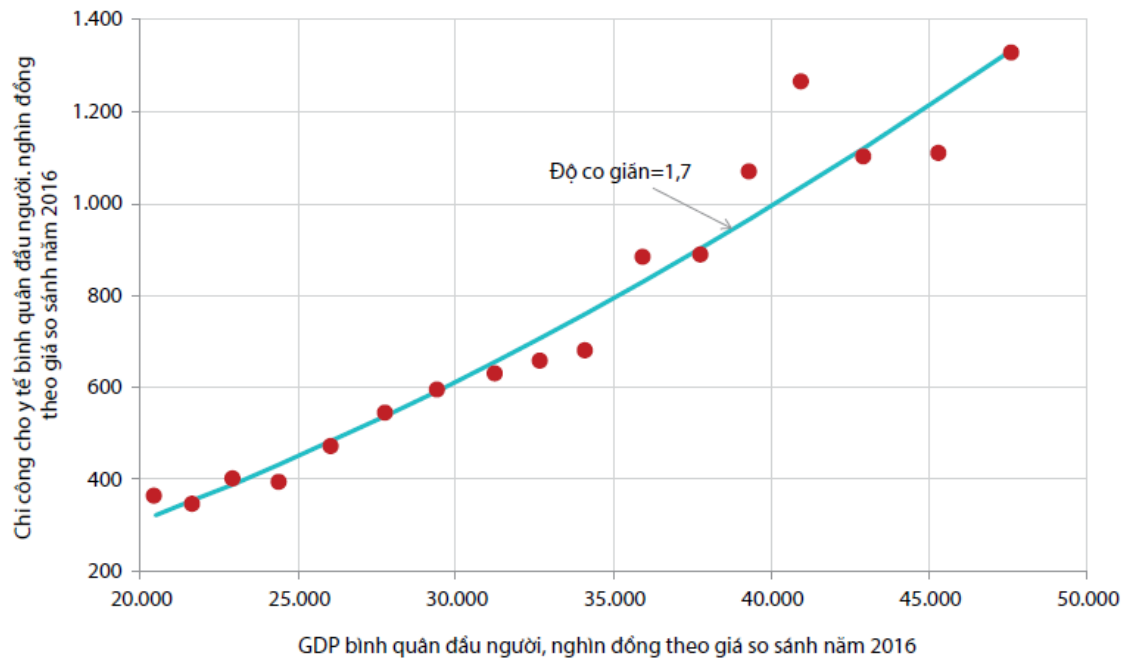
Các điều kiện kinh tế vĩ mô:

Nền kinh tế Việt Nam đã tăng trưởng với tốc độ cao, và triển vọng kinh tế trung hạn vẫn duy trì ở mức khả quan

Tăng trưởng kinh tế đã đạt được và dự báo: Việt Nam và các nước so sánh

Chi tiêu cho y tế có xu hướng tăng theo thu nhập, và chi tiêu công cho y tế có vẻ tăng nhanh hơn so với tăng trưởng GDP

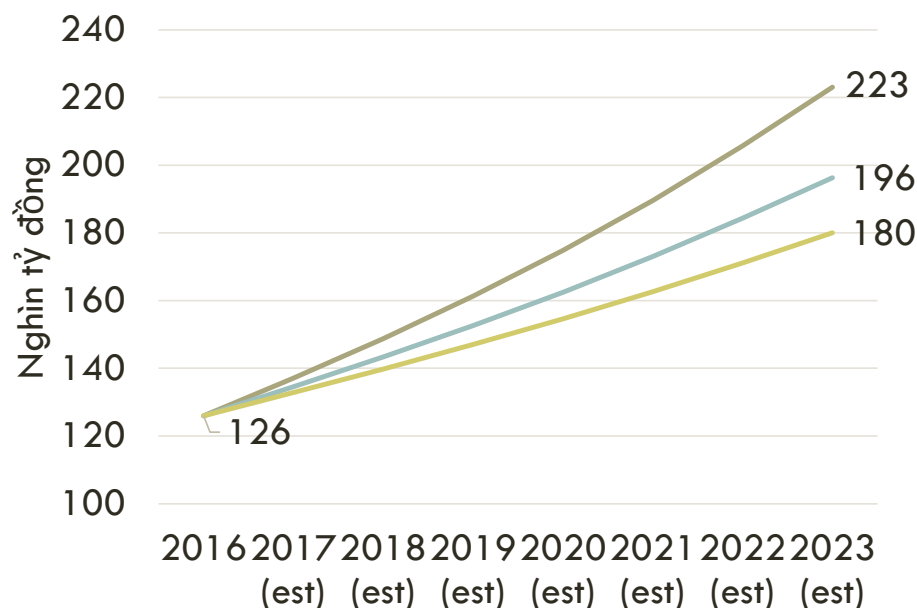

- Khi GDP tăng 1% thì chi tiêu cho y tế tăng bao nhiêu phần trăm?
- Tại Việt Nam, trong vòng 17 năm qua, cứ GDP bình quân đầu người tăng 1% thì chi tiêu công cho y tế tăng 1,7%.

Trong tương lai, nếu không có gì thay đổi, tăng trưởng kinh tế có thể đóng góp bao nhiêu vào chi tiêu công cho y tế?

Dự báo dự địa tài khóa y tế dựa vào tăng trưởng kinh tế, đến năm 2023

- Ba kịch bản, dựa trên dự báo tăng trưởng kinh tế và độ co giãn khác nhau trong chi tiêu công cho y tế
- Kịch bản 1 tham vọng nhất, giả định mức co giãn cao là 1,3
- **Kịch bản 2 hoặc 3 thì thực tế hơn.** Chi tiêu công cho y tế có thể tăng xấp xỉ 50% đã điều chỉnh lạm phát, chỉ dựa vào tăng trưởng kinh tế.

Kịch bản 1: Độ co giãn của chi tiêu công dành cho y tế so với GDP là 1,3

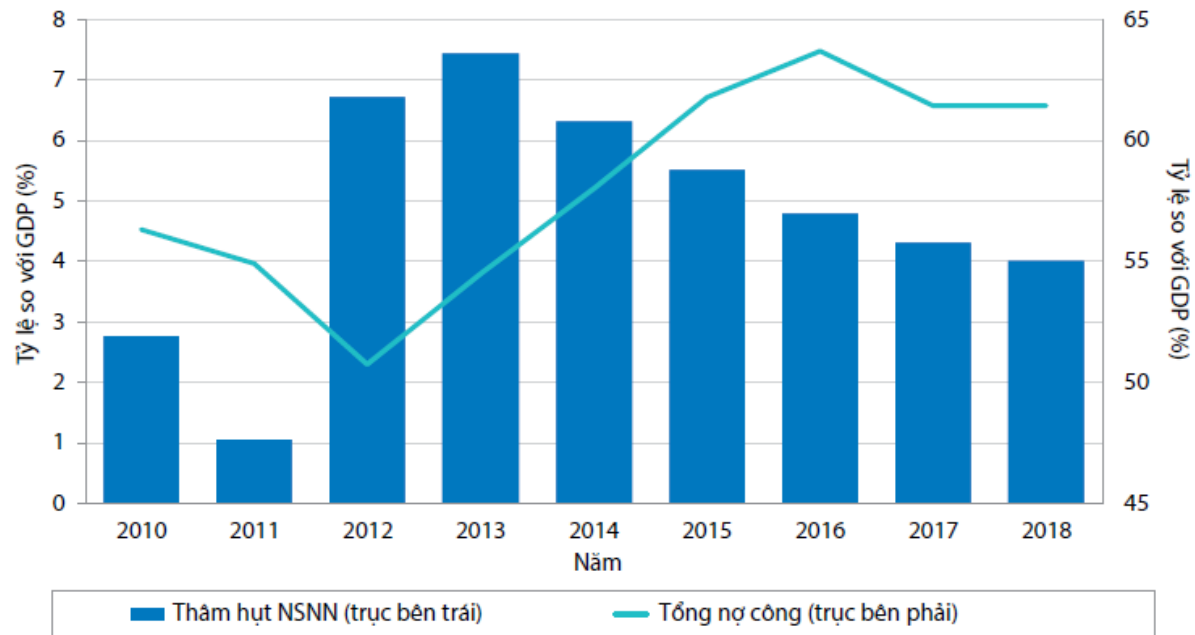
Kịch bản 2: Tỷ lệ chi tiêu công cho y tế trên GDP không đổi so với năm 2016 (2,8%)

Kịch bản 3: Độ co giãn của chi tiêu công cho y tế so với GDP là 0,8

Tăng chi tiêu công tổng thể:

Việt Nam đang trải qua giai đoạn củng cố tài khóa. Tăng tỷ lệ chi tiêu công trong GDP sẽ bị hạn chế trong tương lai.

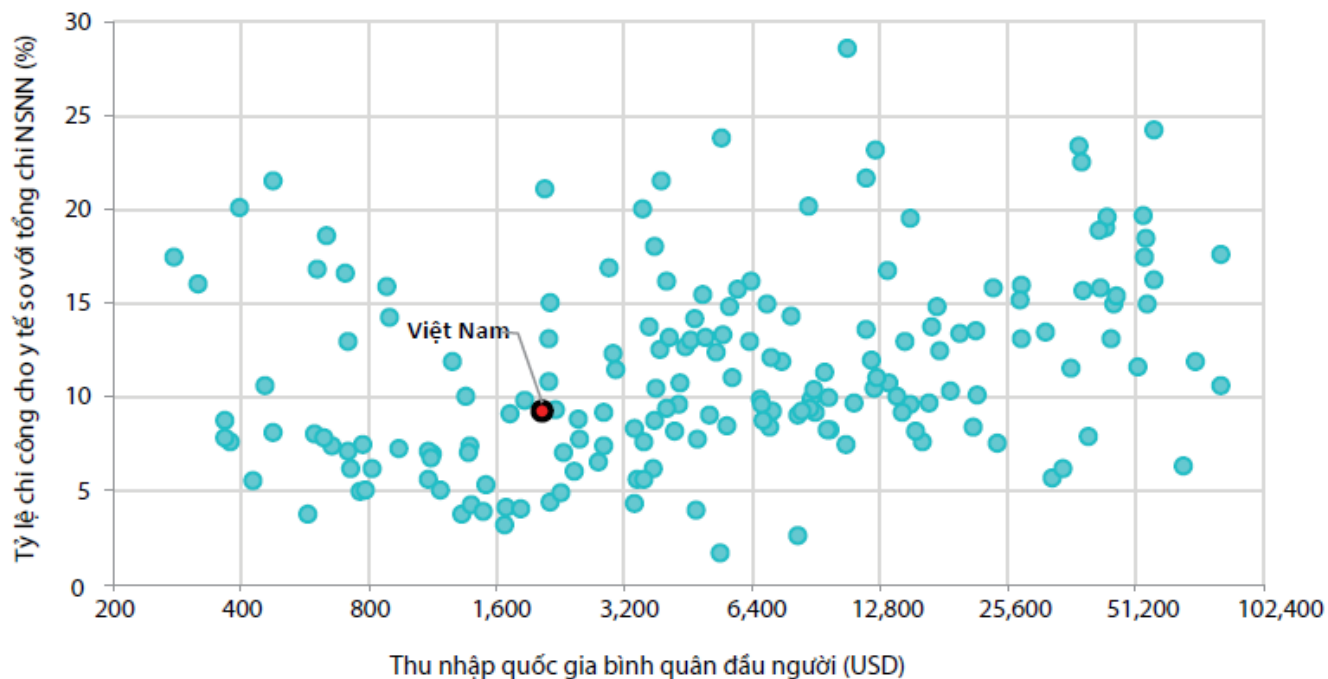
Nợ và thâm hụt ngân sách nhà nước theo tỷ trọng GDP

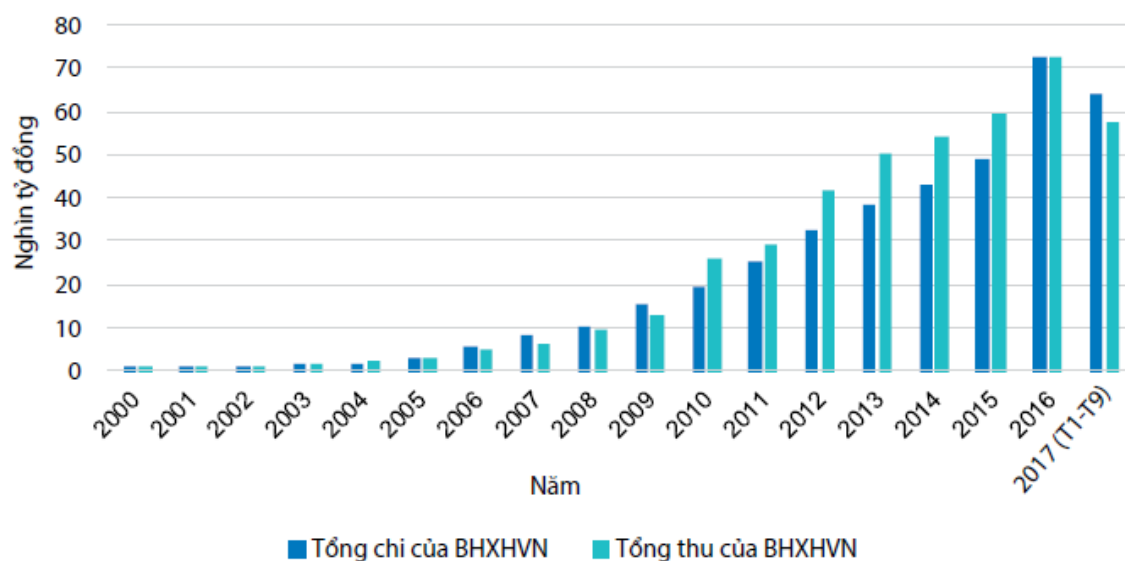
Đặt lại thứ tự ưu tiên của ngành y tế:

Tỷ trọng chi cho y tế trong chi ngân sách nhà nước được giữ ở mức khá ổn định, và được coi là tương đối so với chi cùng mục đích ở các quốc gia khác

Chi y tế trong tổng chi ngân sách nhà nước, 2016

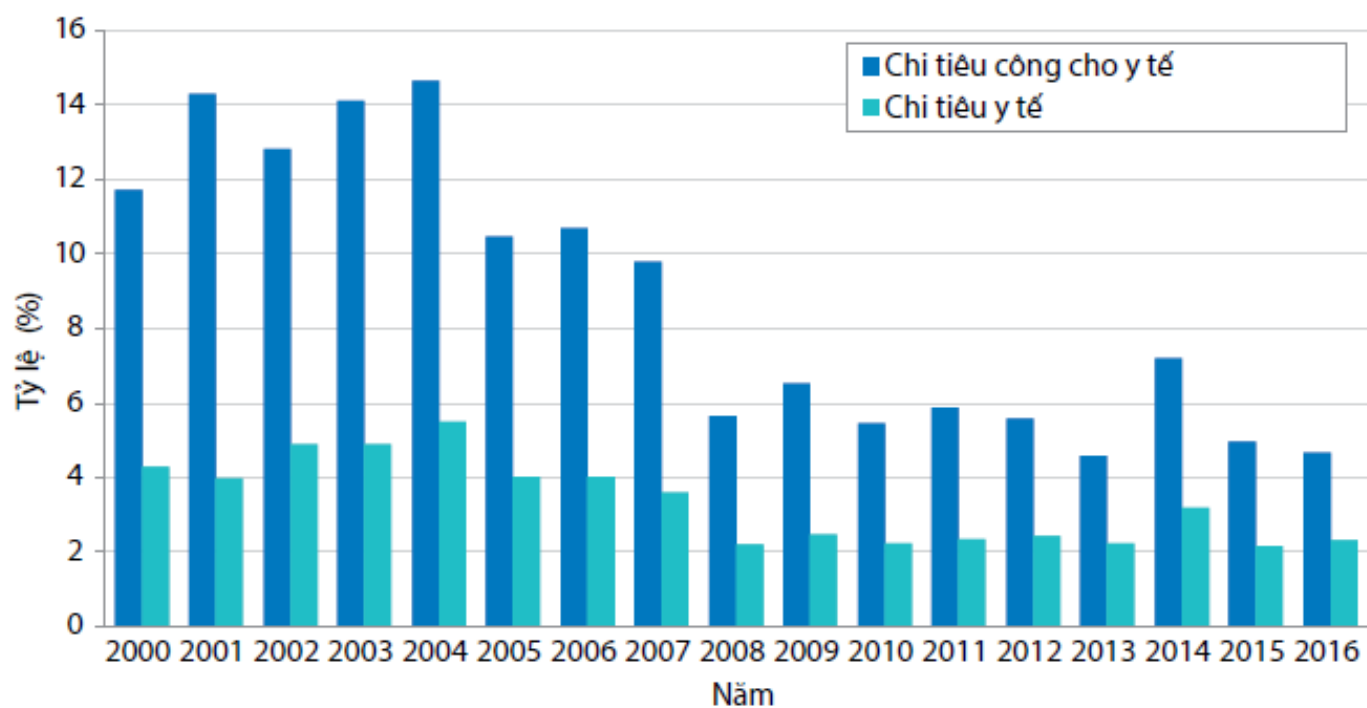

Bảo hiểm y tế: Kể cả nguồn đóng góp từ bảo hiểm y tế tăng, nguồn thu cho y tế dù tăng cũng nhanh chóng bị hấp thu bởi mức chi tiêu cao hơn

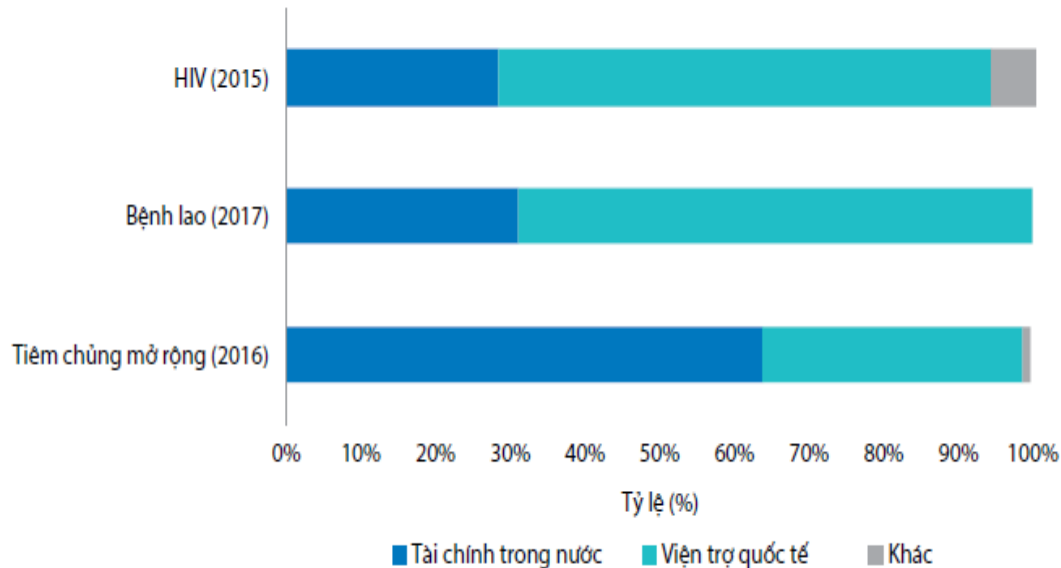

- Tăng chi tiêu một phần là do mức độ bao phủ bảo hiểm y tế lớn hơn, và do đó việc sử dụng dịch vụ y tế và chi tiêu cũng nhiều hơn
- Tuy nhiên, cũng có nhiều lý do khiến việc tăng chi tiêu không hiệu quả (cơ chế thanh toán của đơn vị cung cấp dịch vụ, gian lận, các thủ tục không cần thiết, v.v.)

Nguồn viện trợ nước ngoài dành cho y tế: Giảm trong dự địa tài khóa

Tuy nhiên, tài trợ nước ngoài tiếp tục góp phần quan trọng trong việc tài trợ các chương trình ưu tiên. Việc cung cấp ngân sách trong tương lai, vd: từ ngân sách địa phương, là một điều không chắc chắn.

- Tài trợ nước ngoài cho một số chương trình sẽ sớm kết thúc.
- Chính quyền địa phương cần có trách nhiệm cao hơn trong phân bổ tài chính cho các chương trình ưu tiên.
- Một số chi phí được chuyển sang bảo hiểm y tế xã hội (VD: thuốc ARV, thuốc lao tuyến đầu).

Các phát hiện chính

- Triển vọng **Vừa phải** cho dự địa tài chính bổ sung từ tăng trưởng kinh tế
- Cơ hội có thêm nguồn tài chính từ ngân sách chính phủ, nguồn viện trợ nước ngoài và bảo hiểm y tế xã hội **Thấp**
- Khả năng tái ưu tiên lớn cho ngành y tế **Thấp**
- Triển vọng **Tốt** đối với cải thiện hiệu suất chi tiêu

Các phát hiện và khuyến nghị chính:

Cải thiện hiệu suất là rất cần thiết cho một dự địa tài khóa hiệu quả của ngành y tế Việt Nam

- Ngày nay, 73% tổng chi tiêu y tế tại Việt Nam là chi tiêu tại bệnh viện.
- Những thành tựu hiệu suất quan trọng có thể đạt được trong 5 lĩnh vực chính:
 - i. Phương thức thanh toán dịch vụ y tế
 - ii. Giảm dần sự phụ thuộc vào việc cung cấp dịch vụ tại bệnh viện tại cấp trung ương và địa phương
 - iii. Cải thiện quyết định đầu tư cho y tế
 - iv. Chi tiêu cho dược phẩm
 - v. Các cơ chế giám sát quản lý và trách nhiệm giải trình
- Tăng nguồn lực cho ngành y tế trong các thu xếp tài chính và cung cấp dịch vụ hiện nay, khi mà phần lớn chi tiêu diễn ra tại bệnh viện sẽ không mang lại hiệu suất cao. Các nguồn lực bổ sung được sử dụng hiệu quả hơn tại Việt Nam có thể đi đầu trong cải thiện hiệu suất cho tiêu cho y tế hiện nay.